

Το ΕΣΠΑ 2007 – 2013 ήταν – ή φιλοδοξούσε να είναι – η συνέχεια των προηγούμενων συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων (Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης) και να ολοκληρώσει τις υποδομές και τις παρεμβάσεις που είχαν ανάγκη οι περιφέρειες και η χώρα.

Στην διαδικασία υλοποίησης του ΕΣΠΑ, οι Ο.Τ.Α. 1^{ου} βαθμού κλήθηκαν να διαδραματίσουν έναν ιδιαίτερα κρίσιμο ρόλο, καθοριστικής σημασίας για την επιτυχή έκβαση του προγράμματος. Κι αυτό διότι οι Δήμοι αποτελούσαν και αποτελούν τον συνδετικό κρίκο μεταξύ του ευρύτερου (εθνικού περιφερειακού) σχεδιασμού με τις τοπικές ανάγκες των κοινωνιών.

Πλην όμως, στη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου υπήρξαν προβλήματα και δυσλειτουργίες, **οι οποίες οφείλονταν σε διαχρονικές και διαρθρωτικές αδυναμίες. Επιγραμματικά όπως :**

1) Οι νέοι «Καλλικρατικοί» Δήμοι, στην πλειοψηφία τους, παρότι «προικίστηκαν» με στελέχη, δομές και τεχνογνωσία από τους προϋφιστάμενους «Καποδιστριακούς» Δήμους, δεν κατάφεραν να ανταπεξέλθουν στον επιθυμητό βαθμό, στις μεγάλες απαιτήσεις του ΕΣΠΑ.

- **Η έλλειψη πόρων (ανθρώπινων και οικονομικών),**
- **το μεγάλο «μέγεθος» των νέων Δήμων, με αποτέλεσμα τον πολλαπλασιασμό των απαιτήσεων,**
- **οι συσσωρευμένες ελλείψεις σε υποδομές – κυρίως σε γεωγραφικά τμήματα που συγκροτούσαν απομακρυσμένους θύλακες από τις έδρες των Καλλικρατικών Δήμων,**

δημιούργησαν ένα δυσεπίλυτο πρόβλημα στους Δήμους, σχετικά με την ανταπόκρισή τους στις νέες απαιτήσεις, προγραμματισμού αλλά και υλοποίησης.

2) Η υποστελέχωση των Τεχνικών Υπηρεσιών, της πλειοψηφίας των Δήμων, (σε σχέση και με τις αυξημένες απαιτήσεις του νέου «περιβάλλοντος») δεν επέτρεψαν να εκπονηθούν, να ωριμάσουν και να προωθηθούν μελέτες για έργα του ΕΣΠΑ.

3) Πρόβλημα υποστελέχωσης υπάρχει επίσης και στις Υπηρεσίες της Περιφέρειας (π.χ. ΠΕ.ΧΩ.), γεγονός που δημιουργεί μεγάλες καθυστερήσεις στις αδειοδοτήσεις, οι οποίες είναι απαραίτητες από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

4) Οι προηγούμενες επισημάνσεις, σε συνδυασμό με το «βαρύ» διαχειριστικό πλαίσιο των έργων, αποτέλεσμα μιας ακατανόητης γραφειοκρατίας και της πολυνομίας που υπάρχει, δυσχεραίνουν την έγκαιρη και αποτελεσματική ωρίμανση των προτάσεων από τους Δήμους.

5) Το «κάθετο» πρόβλημα λειτουργίας των οργάνων του Δημοκρατικού Προγραμματισμού δεν επέτρεψε την ολοκληρωμένη, συνεκτική και αποτελεσματική οργάνωση των παρεμβάσεων, σε όλη την Περιφέρεια.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο, όποτε συγκαλούνταν και συνεδρίαζε, **δεν εξέταζε σε βάθος και ολοκληρωμένα τις προτεινόμενες δράσεις, με αποτέλεσμα**

να μην μπορούν οι Δήμαρχοι να συμβάλουν θετικά στην ανάλυση αλλά και στη διαμόρφωση του αναπτυξιακού σχεδίου της Περιφέρειας. Σ' αυτό, αν προστεθεί η ελλιπής ενημέρωση των Δήμων, στο προγραμματικό ακόμα στάδιο, μπορεί εύκολα να γίνει αντιληπτό ότι το ΕΣΠΑ δεν λειτούργησε στην κατεύθυνση της δημιουργίας συνεργιών και δεν συνέβαλε στην ολόπλευρη αξιοποίηση των περιφερειακών πόρων, με αποτέλεσμα **να εκφυλιστεί σε ένα άθροισμα αποσπασματικών παρεμβάσεων, χωρίς εσωτερική συνοχή.**

6) Ένα πρόσθετο πρόβλημα που δημιουργήσε η ελλειμματική λειτουργία των μηχανισμών του Δημοκρατικού προγραμματισμού **ήταν η ελλιπής και μη έγκαιρη ενημέρωση των Δήμων** για τις προγραμματιζόμενες προσκλήσεις σε επίπεδο θεματικής προτεραιότητας, με αποτέλεσμα να καταλαμβάνονται εξ απηνής οι Υπηρεσίες τους, όταν δημοσιευόταν κάποια πρόσκληση που ενδεχομένως παρουσίαζε ενδιαφέρον και δεν είχαν το απαιτούμενο χρονικό περιθώριο προετοιμασίας της πρότασής τους.

5) Αν όλα τα προηγούμενα ειπωθούν **στο πλαίσιο της πολύ μικρής (σε σχέση με τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους) διαθεσιμότητας κονδυλίων**, εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς ότι οι Δήμοι κλήθηκαν να λειτουργήσουν σε ένα εξαιρετικά δυσμενές περιβάλλον. Όταν μάλιστα οι ανάγκες που δημιούργησε η οικονομική και κοινωνική κρίση πολλαπλασίασαν τις απαιτήσεις, το πλαίσιο γίνεται σχεδόν απαγορευτικό.

Θετική παράμετρος σ' όλα αυτά, στις διαπιστωμένες και αποδεδειγμένες ανεπάρκειες και δυσλειτουργίες, αποτελεί η ΕΕΤΑΑ, η οποία λειτουργώντας ως ενδιαμέσος φορέας, συμβάλει σημαντικά στην υλοποίηση δράσεων του ΕΣΠΑ. Η συνεργασία μεταξύ των στελεχών της ΕΕΤΑΑ, των Δημάρχων και των στελεχών των υπηρεσιών των Δήμων έχει φέρει θετικά αποτελέσματα

Βασιζόμενοι στην τεχνογνωσία που μετέφερε η ΕΕΤΑΑ και αξιοποιώντας την συσσωρευμένη εμπειρία μας από την υλοποίηση έργων σε ένα τόσο δυσμενές περιβάλλον, οδηγούμαστε **στις εξής διαπιστώσεις, που πρέπει να ισχύσουν για την επόμενη προγραμματική περίοδο (ΣΕΣ):**

1. **Να υπάρχει έγκαιρη ενημέρωση** επί των διαδικασιών **και διάχυση της πληροφορίας στους Δήμους**, ώστε να είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι για την υποβολή ολοκληρωμένων και αξιόπιστων προτάσεων.
2. **Να λειτουργούν ουσιαστικά** όλα τα όργανα του Δημοκρατικού Προγραμματισμού και κυρίως το Περιφερειακό Συμβούλιο, ώστε να μπορούν όλοι να συμβάλουν ουσιαστικά στη διαμόρφωση ενός συνεκτικού, διαδραστικού και αποτελεσματικού σχεδίου δράσης της Περιφέρειας, τα έργα και οι δράσεις του οποίου θα λύνουν ουσιαστικά προβλήματα και θα δημιουργούν συνθήκες ενδογενούς και πραγματικής ανάπτυξης.
3. **Η ορθή λειτουργία του Περιφερειακού Συμβουλίου** θα συμβάλει – εκτός από την διαμόρφωση ενός αποτελεσματικού Επιχειρησιακού Προγράμματος για την Περιφέρεια – στην ιεράρχηση των προτεραιοτήτων και στην ορθολογική διάρθρωση και δημοσιοποίηση των προσκλήσεων.
4. **Να διατυπωθεί ένας οδηγός τυποποίησης και προδιαγραφών**, με την συνδρομή της ΕΕΤΑΑ, ώστε να διαθέτουν οι υπηρεσίες των Δήμων έναν «μούσουλα» στην προετοιμασία και συγκρότηση αξιόπιστων φακέλων προτάσεων, με την δέουσα πληρότητα.

5. **Να αναδιατυπωθούν οι διαδικασίες ωρίμανσης αλλά και διαχείρισης της υλοποίησης των έργων**, όχι απαραίτητα σε επίπεδο «fast-track», αλλά ο εξορθολογισμός και η απλοποίηση των διαδικασιών είναι στοιχεία που θα βοηθήσουν στην επιτάχυνση.

Οι νέες συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί, μέσα σε ένα περιβάλλον γενικευμένης κρίσης, τα οξυμμένα προβλήματα που καλούνται – πρωτίστως – οι Δήμοι να αντιμετωπίσουν, η διαρκώς αυξανόμενη διείσδυση νέων τεχνολογιών και οι νέες απαιτήσεις που αυτές δημιουργούν, η φυσιογνωμία που θα έχει το νέο ΕΣΠΑ (ΣΕΣ), προσανατολισμένο κυρίως στην καινοτομία και στις νέες τεχνολογίες, υπερβαίνοντας παραδοσιακές μορφές δράσεων, αποτελούν όλα αυτά **μια νέα, μεγάλη πρόκληση, στην οποία πρέπει να απαντήσουμε θετικά.**

Γι' αυτό απαιτείται όλοι μας **να συντονίσουμε τις ενέργειές μας, να συνεργαστούμε ισότιμα και αποτελεσματικά και να είμαστε διαρκώς σε εγρήγορση.**

Δεν πρέπει να επαναπαυόμαστε.